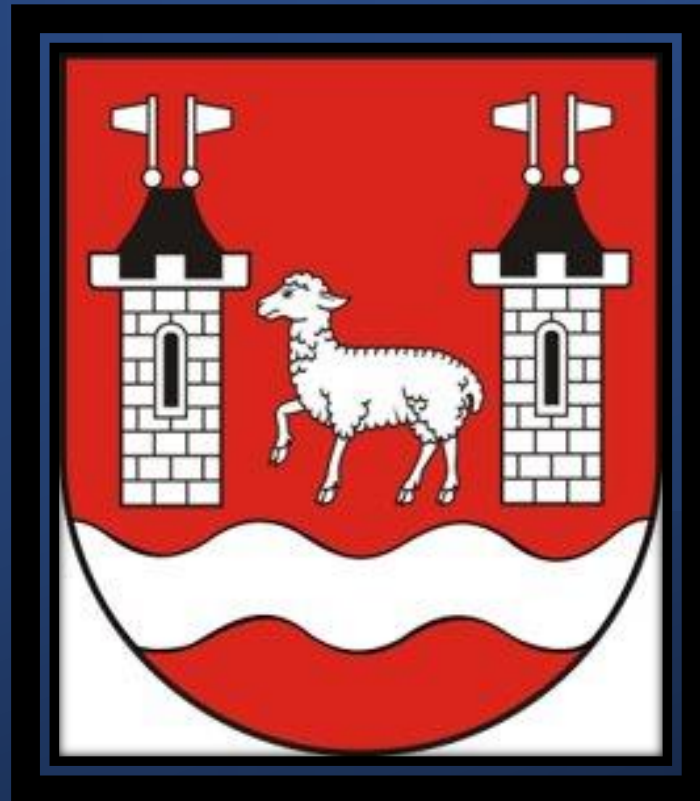

OCHRONA LUDNOŚCI W ŚWIETLE OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Autor: Wiesław Białasz

Pojęcie ochrony ludności

Ochrona ludności obejmuje zarówno działania administracji publicznej, jak i działania indywidualne zmierzające do zabezpieczenia życia i zdrowia osób oraz ich mienia.

Ponadto celami ochrony ludności są również:

- utrzymanie sprzyjających warunków środowiskowych,
- pomoc socjalna i psychologiczna osobom poszkodowanym,
- ochrona prawna poszkodowanych,
- edukacja.

Podstawowymi instytucjami zajmującymi się ochroną ludności są organy administracji publicznej

Należą do nich zarówno organy administracji rządowej (m.in. Rada Ministrów, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Szef Obrony Cywilnej Kraju oraz wojewodowie), jak i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie, burmistrzowie, prezydenci miast oraz wójtowie).

Ich zadania są związane z czterema fazami zarządzania kryzysowego – zapobieganiem, przygotowaniem, reagowaniem oraz odbudową

Główne zadania ochrony ludności i obrony cywilnej

Ochrona ludności

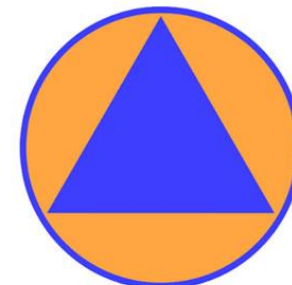
Struktura i organizacja obrony cywilnej

Czerwony krzyż

Obrona cywilna

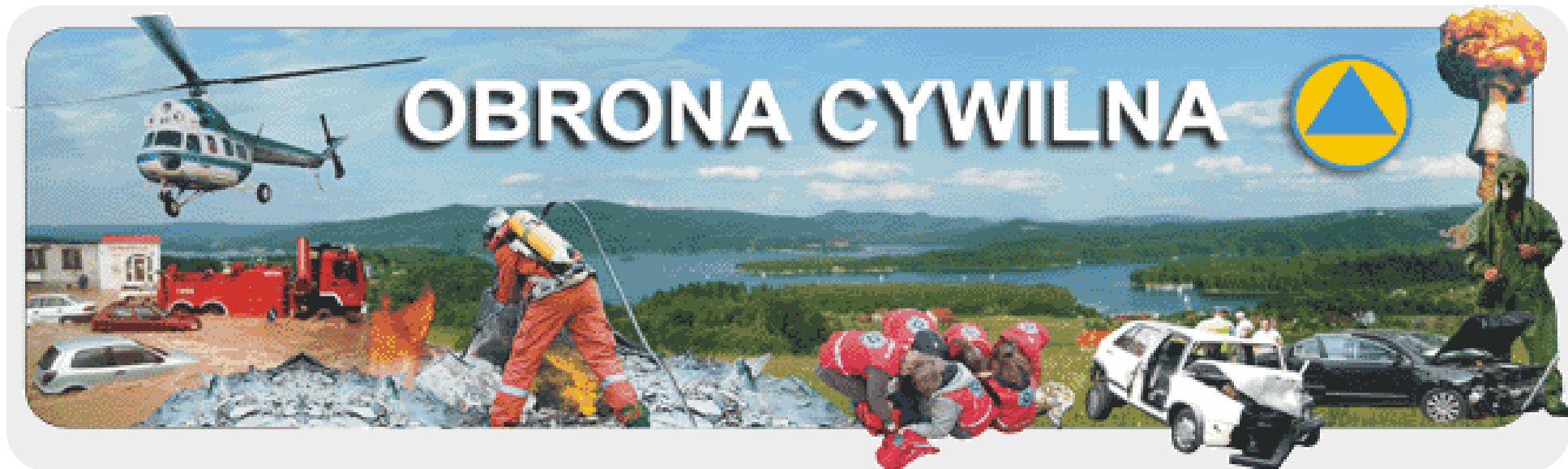
Międzynarodowe aspekty funkcjonowania obrony cywilnej

OBRONA CYWILNA

W pierwszej kolejności zadania z zakresu ochrony ludności wykonują w Polsce:

- państwowe służby ratownicze, np. Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- organizacje ratownicze i humanitarne o charakterze społecznym, m.in. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Polski Czerwony Krzyż;
- służby ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, np. policja, straż miejska, gminna.

OCHRONA LUDNOŚCI

przewidywanie/rozpoznawanie zagrożeń

zapobieganie

przedsięwzięcia minimalizujące straty, w tym: prace legislacyjne, planowanie, tworzenie zapasów, budowa struktur organizacyjnych, realizacja budowli i systemów zabezpieczających

przygotowanie

prowadzenie badań, doskonalenie służb ratowniczych, ich wyposażenie, edukacja społeczeństwa, szkolenie i ćwiczenia, opracowywanie procedur działania

reagowanie

organizowanie ośrodków kierowania i koordynacji, poszukiwanie i udzielanie pomocy poszkodowanym, likwidacja skutków zagrożeń, mobilizowanie służb ratowniczych i ochotników, informowanie władz, środków masowego przekazu i społeczeństwa

odbudowa

przywracanie stanu normalnego, w tym: szacowanie strat, informowanie o prawach i obowiązkach, sprawne administrowanie, aktywizacja odbudowy zniszczeń i uszkodzeń, analizowanie potrzeb i realizacja zobowiązań, zapewnienie pomocy społecznej

Cele obrony cywilnej

Zgodnie z art. 137 ustawy z dnia z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity, Dz.U. 2004, Nr 241, poz. 2416 z późn. zm.)

Obrona cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

Zadania Obrony Cywilnej i Ochrony Ludności

Zadania obrony cywilnej obejmują w szczególności:

- wykrywanie zagrożeń oraz ostrzeganie i alarmowanie,
- organizowanie ewakuacji ludności,
- przygotowanie budowli ochronnych,
- zaopatrywanie ludności w sprzęt i środki ochrony indywidualnej,
- zaciemnianie i wygaszanie oświetlenia,
- organizowanie i prowadzenie akcji ratunkowych,
- udzielanie poszkodowanym pomocy medycznej,
- walkę z pożarami,
- przygotowanie oraz prowadzenie likwidacji skażeń i zakażeń,
- ochrona żywności i innych dóbr niezbędnych do przetrwania,
- organizowanie doraźnych miejsc zakwaterowania i zaopatrzenia dla poszkodowanej ludności,
- zabezpieczenie dóbr kultury, urządzeń użyteczności publicznej, ważnej dokumentacji,
- doraźne przywracanie działania niezbędnych służb użyteczności publicznej, w tym pomocy w budowie i odbudowie awaryjnych ujęć wody pitnej,
- doraźną pomoc w przywracaniu i utrzymaniu porządku w strefach dotkniętych klęskami,
- doraźną pomoc w grzebaniu zmarłych.

Jednym z wielu zadań obrony cywilnej jest ostrzeganie i alarmowanie

Jednolity Krajowy System Wykrywania Skazań i Alarmowania został utworzony w celu zapobiegania skutkom katastrofy naturalnej, awarii technicznej lub działań terrorystycznych, mogących spowodować wystąpienie skażeń chemicznych, biologicznych bądź promieniotwórczych. Dzięki niemu możliwe jest również przeprowadzanie niezbędnych treningów i ćwiczeń. Wojewoda, jako Szef Obrony Cywilnej Województwa jest odpowiedzialny za organizację i funkcjonowanie Systemu Wczesnego Ostrzegania oraz Systemu Wykrywania i Alarmowania na terenie województwa mazowieckiego. Powiatowy System Wczesnego Ostrzegania oraz System Wykrywania i Alarmowania jest w pełni kompatybilny z systemem wojewódzkim

Instalowane systemy alarmowe, mają ostrzegać ludność przed grożącym niebezpieczeństwem z powietrza, skażeniem promieniotwórczym i chemicznym w celu umożliwienia jej ukrycia się w przygotowanych budowlach lub pomieszczeniach ochronnych, ponadto przed skutkami sytuacji kryzysowej, które zaistniały na skutek katastrofy naturalnej lub awarii technicznej, działań terrorystycznych lub na skutek zagrożenia wojennego lub wojny;

ALARMOWANIE I OSTRZEGANIE

Jednym z wielu zadań obrony cywilnej jest ostrzeganie i alarmowanie

Do ogłaszania (odwoływania) alarmów wykorzystuje się następujące urządzenia: systemy alarmowe miast, centralną oraz regionalne rozgłośnie Polskiego Radia i ośrodki Telewizji Polskiej, radiowęzły radiolinii przewodowej, syreny nie włączone do miejskich systemów alarmowych (syreny zakładów pracy, straży pożarnej itp.)

Sygnaly alarmowe przekazywane mogą być zastępczymi środkami alarmowymi (dzwony, syreny ręczne, gongi, buczki itp.) ustala to właściwy terenowy szef obrony cywilnej.

Regionalny System Ostrzegania (RSO) to darmowa, powszechna usługa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz wojewodów umożliwiająca powiadamianie obywateli o zagrożeniach.

[Komunikat o zasięgu wojewódzkim generuje wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego.](#)

Ostrzeżenie ukazuje się:

- w Aplikacji Mobilnej (systemy operacyjne Android, iOS, Windows Phone),
- na stronach internetowych urzędu wojewódzkiego,
- w programach ogólnopolskich TVP (TVP1HD, TVP2HD, TVP Info, TVP Kultura, TVP Historia, TVP Polonia, TVP Rozrywka – telegazeta od str. 190, napisy DVB) w TVP Regionalnej (telegazeta od str. 430, napisy DVB), a także na platformie hybrydowej.

RODZAJE ALARMÓW, SYGNAŁY ALARMOWE

Lp.	Rodzaj alarmu	Sposób ogłoszenia alarmów		
		akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu	wizualny sygnał alarmowy
1	Ogłoszenie alarmu	Sygnał akustyczny - modulowany dźwięk syreny w okresie trzech minut	<p>Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna:</p> <p>Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.)</p> <p>..... dla</p> <p>.....</p>	Znak żółty w kształcie trójkąta lub w uzasadnionych przypadkach innej figury geometrycznej
2	Odwołanie alarmu	Sygnał akustyczny - ciągły dźwięk syreny w okresie trzech minut	<p>Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna:</p> <p>Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.)</p> <p>..... dla</p> <p>.....</p>	

KOMUNIKATY OSTRZEGAWCZE

Lp.	RODZAJ KOMUNIKATU	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		<u>AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY</u>	<u>ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU</u>	<u>AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY</u>	<u>ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU</u>
1	Upředzenie o zagrożeniu skażeniami		<p>Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna:</p> <p>Uwaga! Uwaga! Osoby znajdujące się na terenie</p> <p>około godz. min. może nastąpić skażenie</p> <p>.....</p> <p>(podać rodzaj skażenia)</p> <p>w kierunku</p> <p>(podać kierunek)</p>		<p>Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna:</p> <p>Uwaga! Uwaga! Odwołuję upředzenie o zagrożeniu</p> <p>(podać rodzaj skażenia)</p> <p>dla</p>
2	Upředzenie o zagrożeniu zakażeniami		<p>Formę i treść komunikatu upředzenia o zagrożeniu zakażeniami ustalają organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej</p>		<p>Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna:</p> <p>Uwaga! Uwaga! Odwołuję upředzenie o zagrożeniu</p> <p>(podać rodzaj zakażenia)</p> <p>dla</p>
3	Upředzenie o kłęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska		<p>Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna:</p> <p>Informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców</p> <p>(podać rodzaj zagrożenia, spodziewany czas wystąpienia i wytyczne dla mieszkańców)</p>		<p>Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna:</p> <p>Uwaga! Uwaga! Odwołuję upředzenie o zagrożeniu</p> <p>(podać rodzaj kłęski)</p> <p>dla</p>

POSTĘPOWANIE PO OGŁOSZENIU SYGNAŁÓW ALARMOWYCH I KOMUNIKATÓW

Jednym z przedsięwzięć Obrony Cywilnej jest tworzenie systemów alarmowania, które mają ostrzegać ludność przed grożącym niebezpieczeństwem w celu umożliwienia jej ukrycia się w przygotowanych budowlach lub pomieszczeniach ochronnych, a także opuszczenia strefy niebezpiecznej.

Do ogłaszania (odwoływania) alarmów i komunikatów wykorzystuje się następujące urządzenia:

- systemy alarmowe miasta i gminy,
- centralną oraz regionalne rozgłośnie Polskiego Radia i ośrodki Telewizji Polskiej,
- radiowęzły radiofonii przewodowej,
- syreny nie włączone do systemów alarmowych (syreny zakładów pracy, straży pożarnej itd.).
- system powiadamiania przez SMS.

SYGNAŁY ALARMOWE

RODZAJ ALARMU	SPOSÓB OGŁASZANIA ALARMÓW			
	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU		
		Urządzenia nagłaśniające	Media elektroniczne	Operatorzy telekomunikacyjni
OGŁOSZENIE ALARMU	SYRENY	Stale	Programy telewizyjne	Wiadomości SMS
	 3 minuty Dźwięk modulowany			
Wizualny sygnał alarmowy	INNE ŹRÓDŁA DŹWIĘKÓW	Ruchome	Programy radiowe	Wiadomości e-mail
Znak żółty w kształcie trójkąta	 3 minuty Sekwencja Sygnał 3 sek Przerwa 1 sek			
		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm ... dla ...		
ODWOŁANIE ALARMU	 3 minuty Dźwięk ciągły	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! UWAGA! Odwołuję alarm ... dla ...		

KOMUNIKATY OSTRZEGAWCZE

RODZAJ KOMUNIKATU	SPOSÓB OGŁASZANIA KOMUNIKATU	SPOSÓB ODWOŁANIA KOMUNIKATU
	ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU	
UPRZEDZENIE O ZAGROŻENIU SKAŻENIAMI	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! Osoby znajdujące się na terenie około godz ... min ... może nastąpić skażenie w kierunku	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu dla
UPRZEDZENIE O ZAGROŻENIU ZAKAŻENIAMI	Formę i treść komunikatu uprzedzenia o zagrożeniu zakażeniami ustalają organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu dla
UPRZEDZENIE O KLĘSKACH ŻYWIŁOWYCH I ZAGROŻENIU ŚRODOWISKA	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców <small>(podać rodzaj zagrożenia, spodziewany czas wystąpienia i wytyczne dla mieszkańców)</small>	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu dla

**ZASADY ZACHOWANIA SIĘ:
PO USŁYSZENIU SYGNAŁU ALARMOWEGO LUB KOMUNIKATU NALEŻY DZIAŁAĆ SZYBKO,
ALE ROZWAŻNIE I BEZ PANIKI !!!**

PO OGŁOSZENIU ALARMU

- - włącz radioodbiornik na częstotliwości radiostacji lokalnych;
- postępuj zgodnie z zaleceniami podanymi w komunikatach;
- wykonuj polecenia służb ratowniczych, władz i organów Obrony Cywilnej;
- przygotuj maskę przeciwgazową lub środek zastępczy;
- przygotuj wilgotne tampony na usta i nos do oddychania (najlepiej nawilżyć je roztworem wodnym sody oczyszczonej);
- wyłącz urządzenia gazowe i elektryczne, wygaś paleniska;
- uszczelnij okna pomieszczenia w którym się znajdujesz mokrym papierem lub szmatami;
- zabierz ze sobą dokumenty osobiste, odzież, zapasy żywności, wodę, indywidualne środki ochrony dróg oddechowych;
- zamknij okna i mieszkanie;
- udaj się w miejsce lub w kierunku wskazanym w komunikatach radiowych lub przez służby ratownicze, władze i organa Obrony Cywilnej do najbliższego schronu lub ukrycia.

Jeśli nie zdążyłeś opuścić mieszkania:

uszczelnij okna pomieszczenia, w którym się znajdujesz mokrym papierem lub szmatami;

- przygotuj wilgotne tampony na usta i nos do oddychania (najlepiej nawilżonym roztworem wodnym sody)

KOMUNIKAT - UPRZEDZENIE O ZAGROŻENIU ZAKAŻENIAMI

postępuj zgodnie z zaleceniami podanymi w środkach masowego przekazu przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Jeśli znajdziesz się w miejscu publicznym:

- - wykonuj polecenia organów Obrony Cywilnej, Straży Pożarnej i Policji.

Telefony alarmowe:

- 112 – jednolity ogólnoeuropejski numer alarmowy używany w sieci telefonów stacjonarnych w Unii Europejskiej,
- 998 – Straż Pożarna,
- 997 - Policja,
- 226951300 – Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- 227370763 – Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

Zadania obrony cywilnej

Zadania Obrony Cywilnej w czasie pokoju obejmują:

- działalność planistyczną i prace organizacyjne,
- działalność szkoleniową i upowszechniającą w zakresie problematyki obrony cywilnej,
- przygotowanie ludności do uczestnictwa w powszechnej samoobronie.

Organizacja ochrony ludności

Głównym ogniwem ochrony ludności, wykonującym działania zarówno doraźne, z zakresu reagowania na zagrożenia, ale także stosownego planowania, są naczelne i centralne organizacje administracji publicznej, czyli Ministrowie, Komendant Państwowej Straży Pożarnej, szef Obrony Cywilnej Kraju oraz naczelnicy inspektorzy. Bezpośrednią realizacją zadań z zakresu ochrony ludności zajmują się terenowe organy administracji publicznej – wojewodowie, starostowie, burmistrzowie, wójtowie, prezydenci miast i marszałkowie województw.

Bezpośrednią ochroną ludności w Polsce zajmują się w pierwszej kolejności państwowe służby ratownicze (Państwowa Straż Pożarna, zawodowe straże pożarne, państwowe ratownictwo medyczne, chemiczne, techniczne morskie, radiacyjne), organizacje ratownicze o charakterze społecznym (GOPR, TOPR, WOPR, PCK), oraz komercyjne firmy ratownicze. Ochrona ludności leży także w zakresie obowiązków obrony cywilnej, która prowadzi zarówno działania ratownicze, jak i długofalowe (np. opracowanie planów obrony cywilnej). W dalszej kolejności ochroną ludności zajmują się służby ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, jak Policja, Straże Gminne, Służba Ochrony Kolei oraz prywatne agencje ochrony. Jeżeli instytucje te nie są w stanie sprostać sytuacji kryzysowej, działania z zakresu ochrony ludności wykonują Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.

Ochrona ludności to także działania o charakterze psychologicznym, prowadzone przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne, poprzez powoływanie Ośrodków Interwencji Kryzysowej, oraz udzielania przez fachowców wsparcia dla ratowników w czasie prowadzenia operacji ratunkowych. Ochrona ludności przyjmuje także wymiar prawny, poprzez ratyfikację międzynarodowych zasad, broniących żywotnych interesów obywateli, jak np. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, czy Europejska Konwencja Praw Człowieka.

Do ochrony ludności obrona cywilna wykorzystuje zbiorowe i indywidualne środki ochrony

Zbiorowe to:

- ❖ budowle ochronne,
- ❖ schrony i ukrycia
- ❖ ewakuacja planowa lub doraźna.

Indywidualne środki ochrony

przed skażeniami zabezpieczają przed bojowymi środkami trującymi, toksycznymi środkami przemysłowymi, biologicznymi, pyłem promieniotwórczym oraz częściowo przed działaniem promieniowania cieplnego podczas wybuchów jądrowych.

Należą do nich środki ochrony dróg oddechowych i środki ochrony skóry.

Środki ochrony dróg oddechowych:

- maski przeciwgazowe filtracyjne i izolacyjne różnych typów,
- respiratory oraz wykonane we własnym zakresie maski tkaninowe i opaski przeciwpyłowe (chroniące przed skażeniami promieniotwórczymi).

Do ochrony ludności obrona cywilna wykorzystuje zbiorowe i indywidualne środki ochrony

- Z braku środków etatowych można drogi oddechowe zabezpieczyć środkami zastępczymi.
- Nie chronią one całkowicie przed działaniem bojowych środków trujących i biologicznych, zabezpieczają jednak przed skażeniem dróg oddechowych pyłem promieniotwórczym.
- Wykonanie podręcznych środków ochrony w postaci tamponów jest stosunkowo łatwe. Potrzebny jest do tego kawałek tkaniny. Po złożeniu go na pół i wypełnieniu innymi materiałami włóknistymi, jak wata, filc, tkaniny z włókien naturalnych lub sztucznych, papierem karbowanym itp., tampon powinien mieć grubość 1,5 - 2 cm.
- Zabezpiecza się nim usta i nos. Tampon utrzymuje się na twarzy za pomocą gumki lub taśm związanych z tyłu głowy.
- Respiratory są bardziej skomplikowane i trudne do samodzielnego wykonania. W przemyśle stosuje się respiratory różnych typów - każdy służy do ochrony przed innego rodzaju zanieczyszczeniem powietrza.
- Czy, nakładając środki ochrony dróg oddechowych, zrobiliśmy już wszystko, aby skutecznie chronić swoje zdrowie przed działaniem substancji niebezpiecznych? NIE!
- Oprócz nich bowiem należy założyć środki ochrony skóry lub zastępcze środki ochrony skóry, które są niezbędnym uzupełnieniem środków ochrony dróg oddechowych. Środki ochrony skóry służą do ochrony powierzchni ciała przed działaniem ciekłych (kropli, mgły) środków trujących, środków biologicznych, substancji promieniotwórczych, a także przed promieniowaniem cieplnym wybuchów jądrowych i środkami zapalającymi (napalm).

Najbardziej przydatne dla ochrony skóry są :

- ❖ płaszcz ochronny wykonany ze specjalnej tkaniny dwustronnie gumowanej,
- ❖ odzież ochronna lekka wykonana z podgumowanej tkaniny bawełnianej.
- ❖ Zastępcze środki ochron skóry zabezpieczają, przed pyłem promieniotwórczym. W stosunku do bojowych środków chemicznych i biologicznych mają ograniczone zdolności ochronne.

Mogą nimi być :

- ❖ wszelkiego rodzaju płaszcze i peleryny przeciwdeszczowe z gumy i podgumowane, z płótna impregnowanego, tkanin z włókien sztucznych, folii itp.;
- ❖ fartuchy ochronne gumowe, z tkanin podgumowanych i impregnowanych, skórzane i z tworzyw sztucznych;
- ❖ kombinezony skórzane i ubiory z folii metalizowanej;
- ❖ buty gumowe, skórzane i z tworzyw sztucznych;
- ❖ okulary ochronne (przemysłowe, motocyklowe, narciarskie);
- ❖ nakrycia głowy gumowe, skórzane i z tworzyw sztucznych.
- ❖ Z wymienionych przedmiotów można skompletować odzież ochronną, która - wraz ze środkami ochrony dróg oddechowych - umożliwi wykonanie krótkotrwałych czynności ratowniczych, niezbędnych prac gospodarczych, a także przejście krótkiego odcinka terenu skażonego.

Obowiązki i zadania ludności w przygotowaniu przedsięwzięć obrony cywilnej

Szczegółowy katalog zadań obrony cywilnej zawiera Pierwszy Protokół Dodatkowy do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 r., dotyczący ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych, sporządzony w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r. (Dz.U. 1992, Nr 41, poz. 175), który Rzeczpospolita Polska przyjęła 19 września 1991 r.

Centralnym organem właściwym w sprawach obrony cywilnej jest Szef Obrony Cywilnej Kraju, którego na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji powołuje prezes Rady Ministrów.

Do zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju należy:

- przygotowanie projektów założeń i zasad działania obrony cywilnej,
- ustalenie ogólnych zasad realizacji zadań obrony cywilnej,
- koordynowanie przedsięwzięć i sprawowanie kontroli nad realizacją zadań obrony cywilnej przez naczelne organa administracji, terenowe organa administracji rządowej i organa samorządu terytorialnego, a także
- sprawowania nadzoru nad odbywaniem zasadniczej służby w obronie cywilnej.

ORGANY OBRONY TERYTORIALNEJ

Terenowymi organami obrony cywilnej w administracji rządowej i samorządowej są wojewodowie, starostowie, wójtowie oraz burmistrzowie i prezydenci miast jako szefowie obrony cywilnej województw, powiatów i gmin.

Do zakresu ich działania należy kierowanie oraz koordynowanie przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej przez instytucje państwowe i samorządowe, podmioty gospodarcze i inne jednostki organizacyjne działające na ich terenach.

Szefowie Obrony Cywilnej województw, powiatów i gmin wykonują zadania obrony cywilnej przy pomocy podległych im urzędów oraz powołanych w ich strukturach specjalistycznych komórek organizacyjnych.

Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi przeznaczonymi do wykonywania zadań obrony cywilnej są formacje obrony cywilnej (FOC). Formacje tworzą w drodze rozporządzenia ministrowie, a wojewodowie, starostowie, wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast) - w drodze zarządzenia, uwzględniając w szczególności: skalę występujących zagrożeń, rodzaj formacji, ich przeznaczenie oraz stan osobowy i organizację wewnętrzną. Formacje obrony cywilnej mogą tworzyć także pracodawcy.

- **Ministrowie (kierownicy) urzędów centralnych mają obowiązek uwzględniania zadań obrony cywilnej w nadzorowanych przez nich dziedzinach.**
- **Organizacje społeczne wykonują zadania obrony cywilnej w zakresie wynikającym z ich statusów i programów działania. Zasady i sposoby realizacji są uzgadniane w porozumieniach zawieranych przez ich naczelne organy z szefem Obrony Cywilnej Kraju**

Obowiązek obywateli w zakresie obrony cywilnej

Obowiązek obywateli w zakresie obrony cywilnej polega na:

- **Odbywaniu:**
 - służby w obronie cywilnej,
 - realizacji przysposobieniu obronnego młodzieży szkolnej,
 - szkoleniu w zakresie powszechnej samoobrony.
- **Wykonywaniu zadań przewidzianych w ustawie o powszechnym obowiązku RP.**

Szkolenie ludności z zakresu powszechnej samoobrony ma na celu między innymi przygotowanie do samoobrony przed środkami masowego rażenia oraz innymi działaniami nieprzyjaciela.

W ramach przygotowania do samoobrony osoby posiadające obywatelstwo polskie mogą być zobowiązane do:

- przygotowania ochrony budynku lub lokalu mieszkaniowego oraz mienia osobistego i indywidualnego,
- zabezpieczenia własnych źródeł wody pitnej i środków spożywczych przed zanieczyszczeniem lub skażeniem,
- utrzymywania i konserwacji posiadanego oraz przydzielonego sprzętu i środków ochrony,
- utrzymywania i konserwacji domowych pomieszczeń ochronnych,
- wykonywania innych przedsięwzięć mających na celu ochronę własnego życia, zdrowia i mienia oraz udzielania pomocy poszkodowanym.

Charakterystyka stanów gotowości obronnej państwa

Obecnie obowiązujące przepisy prawne, związane z osiągnięciem gotowości obronnej państwa, ustalają trzy podstawowe stany gotowości obronnej państwa:

stan stałej
gotowości
obronnej państwa

stan gotowości
obronnej państwa
czasu kryzysu

stan gotowości
obronnej państwa
czasu wojny

Stan stałej gotowości obronnej państwa

Stan stałej gotowości obronnej państwa utrzymuje się w czasie pokoju, gdy nie stwierdza się istotnych zagrożeń zewnętrznego bezpieczeństwa państwa. W stanie stałej gotowości obronnej państwa są realizowane zadania planistyczne, organizacyjne, szkoleniowe i kontrolne, mające na celu utrzymywanie w sprawności systemu obronnego państwa. Obrona cywilna realizuje przedsięwzięcia o charakterze przygotowawczym, planistycznym, organizacyjnym, szkoleniowym, upowszechniającym i zaopatrzeniowym, mającym na celu ochronę ludności, zakładów pracy, urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, żywności, wody i innych dóbr niezbędnych do przetrwania. Obrona cywilna może współdziałać w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

Stan gotowości obronnej państwa w czasie kryzysu

Stan gotowości obronnej państwa czasu kryzysu wprowadza się w razie zaistnienia zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa wymagającego uruchomienia wybranych elementów systemu obronnego państwa lub realizacji zadań ustalonych dla tego stanu. W stanie gotowości obronnej państwa czasu kryzysu realizowane są zadania zapewniające przygotowanie do przeciwdziałania zewnętrznym zagrożeniom bezpieczeństwa państwa oraz usuwania skutków ich wystąpienia.

Obrona cywilna realizuje zadania związane z ochroną ludności oraz gospodarki narodowej i przekazuje nakazane świadczenia na rzecz obronności kraju. Wykonanie przedsięwzięć przewidzianych dla stanu gotowości obronnej państwa czasu kryzysu zapewnia możliwość szybkiego rozwinięcia jednostek przewidzianych do militaryzacji, rozwinięcia określonych organów OC na stanowiskach kierowania oraz zapewnia sprawne wykonanie przedsięwzięć związanych z rozwinięciem urządzeń specjalnych OC i przygotowaniem budowli ochronnych.

**ZARZĄDZANIE
KRYZYSOWE**

Stan gotowości obronnej państwa czasu wojny

Stan gotowości obronnej państwa czasu wojny wprowadza się w celu odparcia bezpośredniej zbrojnej napaści na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub, gdy z umów międzynarodowych wynika zobowiązanie do wspólnej obrony przeciwko agresji.

W stanie gotowości obronnej państwa czasu wojny realizuje się zadania umożliwiające przeprowadzenie powszechnej mobilizacji, wprowadzenie stanu wojennego oraz pełne rozwinięcie systemu obronnego państwa do odparcia agresji militarnej. Obrona cywilna w stanie gotowości obronnej państwa czasu wojny realizuje przedsięwzięcia zapewniające możliwość pełnego rozwinięcia sił i środków OC.

Udział ludności w akcjach ratowniczych

W świetle prawa do brania udziału w akcjach ratowniczych upoważnione są wszelkie służby i jednostki specjalne.

W nagłych przypadkach do czynnej pomocy organizowana jest ludność. Obywatele zobowiązani są do słuchania oraz stosowania się do wszelkich poleceń służb. W zależności od okoliczności jednostki osobowe mogą pomagać np. przy wypełnianiu worków piachem w celu układaniu wałów przeciwpowodziowych, udzielaniu pomocy rannym bądź poszkodowanym i itp. sytuacjach.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

